

ἃ δὲ θέλουμε νὰ πιαστοῦμε αἰχμάλωτοι. Ὁ Πολωνὸς ἀξιοματικὸς διατάζει νὰ ξαναζέψουν τὰ μουλάρια καὶ νὰ ὑποχωρήσουμε. Ἀδύνατο ὅμως. Οἱ τροχοὶ δὲν ὑπακούουν. Στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ μισοφαινοῦνται τὰ δίκωχα πέλματα τῶν Σέρβων... Εἶναι ἀργὰ πιά... Τὰ κανόνια πρέπει νὰ τὰ ἐγκαταλείψουμε γιὰ νὰ σωθοῦμε... Ὁ διοικητὴς διατάζει τοὺς ἄνδρες νὰ φήσουν τὰ κανόνια καὶ νὰ προσπαθήσουν νὰ σωθῶν. Αὐτοὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑπακούσουν. Κουρασμένοι, παγωμένοι, οἱ νεαροὶ στρατιῶτες, προτιμοῦν νὰ πιαστοῦν αἰχμάλωτοι, νὰ σφαγοῦν ἀκόμα, παρὰ νὰ ξα-

ναγυρίσουν στὸν ἴδιο δρόμο. Κ' ἐνῶ ἐμεῖς τρυπᾶμε τὰ πλευρὰ τῶν ἀλόγων γιὰ νὰ φεύγουν γρηγορώτερα, καὶ κατὰ Σερβικὰς ρουκέτες ἀπ' τὸ Καζιμάκ Τσαλάν χαϊρέτιζαν τὴν ἄλωσή του, οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Αὐστριακοὶ στρατιῶτες, οἱ ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη τοποθετημένοι ὁ ἕνας ἀντικρυ στὸν ἄλλον, μὲ τὸ φονικὸ δῆλο στὸ χέρι, σὲ μιὰ θανάσιμη πάλη, ἔδιναν τὰ χέρια ἀγκαλιαζόντανε καὶ φιλιόντουσαν, πάνω στὰ κανόνια ποὺ σὰ θλιμμένα, γιατί δὲ χρησίμευαν σὲ τίποτα πιά, χιλιόντανε μέσα στὴν παγωνιά καὶ στὸ χιόνι, τοῦ ἔπεφτε τώρα πῶς πυκνὸ καὶ μὲ μεγαλύτερη ὁρμή.

Θ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Στὴν «Auslandpost» τοῦ Μονάχου δημοσιεύτηκε, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Alex Steinmetz, τὸ διήγημα τοῦ Δ. Π. Ταγκόπουλου «Ζωὴ καὶ Ζωή». Σὰν πρόλογος, στὴ μετάφραση, δημοσιεύουν κριτικὰς γραμμὲς γιὰ τὴ συγγραφικὴ σημασία τοῦ Ταγκόπουλου καὶ γιὰ τὴ μεγάλη σημασία τοῦ «Νουμά». Ἡ «Auslandpost» εἶναι τὸ μοναδικὸ φύλλο στὴ Γερμανία, ποὺ δημοσιεύει μόνο πολιτικά, οἰκονομικά καὶ κοινωνιο-φιλολογικὰ ἄρθρα ἀπὸ τὸν ξένον τύπο. Ἡ ἐπιφυλλίδα της ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸ πὺς δημοσιεύει ἀποκλειστικὰ διηγήματα καὶ σκίτσα μόνο τῶν πρώτων συγγραφέων καὶ δημοσιογράφων τοῦ κόσμου. Εἶναι τὸ μόνο περιοδικὸ στὸ εἶδος του (βδομαδιαϊκόν), καὶ εἶναι πολὺ διαδομένο στοὺς πολιτικούς καὶ φιλολογικούς κύκλους τῆς Γερμανίας. Ἡ δημοσίευσή τῆς Γερμανικῆς μετάφρασης τοῦ «Πλάτ' στὴν Ἀγάπη» τοῦ κ. Ταγκόπουλου ἀρχίζει, καθὼς μᾶς γράφει: ὁ κ. Steinmetz σὲ λίγες βδομάδες.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— *Ἡ ποίησις τοῦ Ἀλμπέρ Σαμέν — Ἐνα νεώτερον ρομάντζο — Τὶ εἶναι «λαὸς» — Τὰ τραγούδια τῶν πουαλύ.*

Στὴν ποιητικὴ θύμηση τοῦ Ἀλμπέρτου Σαμέν ὁ κ. Ρενὲ Ρουσσὸ γράφει στὸ «Mercure de France» μιὰ ὁμορφὴ καὶ καλομελετημένη κριτικὴ γιὰ τὸ ἔργο του. Ὁ Σαμέν, ἐλεγειακὸς ποιητής, ἤξαιρε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον νὰ μεταδίνει μὲ ἄγνους καὶ θλιμμένους στίχους τὸν πόνο μιᾶς πληγωμένης καρδιάς. Τὸν ἑομοιοῦνται μὲ δάκρυα κυφὰ καὶ μὲ πικρὰ χαμόγελα, καὶ χύνει τὸ πάθος του στοὺς στίχους μὲ τὴ μουσικὴ τῆς γλυκειᾶς του ψυχῆς. Τὴν ἀφίνει νὰ ξεχύνει τὶς λεπτὲς μυρουδιὰς τῆς φυσικῆς, σύμφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ τῶν ἀναφυλλητῶν καὶ τῶν στεναγμῶν του,

... Σὰν ἄνθος ποὺ τὸ κόβουνε καὶ ποὺ πολὺ ὑποφέρει τὸ ἀρωμὰ του τὸ γλυκὸ ξεχύνει καὶ πεθαίνει.

Μαγεμένος ἀπὸ τὴν εὐγενικὴν τοῦ πνεύματος ὁμορφιά, φοβότανε τὴν ἀληθινὴν προστυχίαν τοῦ κόσμου, καί, κλεισμένος στὸν ἀπόκοσμο πύργο τοῦ ὄνειρου, ἐ-

πικωνωνοῦσε μὲ τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον, τὸν κόσμον τῶν ψυχῶν.

Μουσικὴ, τὸ νερό σου μόνο ξεδιψάζει,
Καὶ στὸ μυστήριον σου ἡ ψυχὴ μας ξεποστάζει,
Σὰν τὸ χεῖλι ποὺ στὰ χεῖλη πάει νὰ ἐνωθεῖ.

Τυρανισμένος ἀπὸ τὴ ζωὴ, καὶ ψυχικὰ ὅσο κοσμοματικά πληγωμένος, δὲν ἄφινε νὰ τὸν παρασέρνει ἡ χαρὰ, γιατί φοβότανε τὴν τυραννικὴν τῆς ἐντασης. Οἱ «εντελικάτες εὐτυχίες του» εἴταν κατωμένες ἀπὸ «πορσελάνη», δηλ. τόσο εὐκόλοσπαστες.

Εἶναι ἡ ζωὴ λουλούδι, ὅπου μόλις τὸ μυρίζω,
ἀφοῦ κάθε τῆς γῆς μύρο, εἰν' στὸ βάθος ὑλιδερό.
Λησμονῶ τὴ μάταιη ὥρα ὡς καὶ κείνους ὅπου ζοῦνε
Στὸ νηοὶ τῆς εὐτυχίας βασιλεύει ἡ σκέψη μου...

— Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Μπορζέ, ὁ κ. Ἀνρὺ Μπορντὼ εἶναι ἴσως ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς σημερινούς μυθιστοριογράφους ποὺ κατὰ βάθος ἐξετάζει τὰ θεματά του, τίμια, καὶ χωρὶς κανένα σεβασμὸ πρὸς τὴν ἀνθρώπινη ψευτιά. Στὸ νέο του ἔργο «Ἡ ἀνάστασις τῆς σάρκα» μᾶς βάζει τὴ συγκινητικὴ δοκιμασία τῆς χριστιανικῆς συνείδησης μιᾶς γριᾶς νοκοκυρᾶς. Τὶ δὲν ὑπόφερε ἡ φτωχὴ αὐτὴ γυναίκα, ὥσπου νὰ νικήσει ὅλες τῆς τὶς πρόληψεις καὶ ὅλες τὶς κοινωνικὰς παραδόσεις, γιὰ νὰ δεχθεῖ στὸ σπῆτι τῆς τὴν ἐτοιμόγεννη ἐρωμένην τοῦ σκοτωμένου γιοῦ τῆς! Κι ὅμως, διαβάζοντας τὸ ἔργο αὐτὸ κανεὶς, δὲν ξαφνιάζεται σὰ βλέπει ὅλες τὶς παραδόσεις, καὶ ὅλες τὶς πρόληψεις, νὰ καταπατοῦνται μὲ τόλμην ἀπὸ τὴ γριὰ μάννα, ποὺ θυσιάζει ὅλα σὲ μιὰ ἀνώτερη καὶ ἀληθινὰ χριστιανικὴ ἠθική. Καὶ δὲν ξαφνιάζεται, γιατί ὁ συγγραφέας ἔχανε νὰ θριαμβέψει ἡ ἰδέα τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ ἀκόμα ἡ ἰδέα, ἡ τόσο χριστιανικὴ, πὺς ὁ νεκρὸς ἔτσι ξεπλήρωνε τὸ λάθος του καὶ ξαγόραζε τὸ δικαίωμα νὰ ξαναζήσει στὸ πρόσωπον τοῦ γιοῦ του, ποὺ δὲν ἔφταιγε σὲ τίποτα γιὰ νᾶναι ὁ ἀποδιωγμένος τῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προστέσουμε πὺς ἔξω ἀπὸ μικρὰς ἀτέλειες στὴ σύνθεσιν, τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι τὸ πῶς ἀξιοσυνπαθείας καὶ ἐχτίμησις, ρομάντζο δυνατό, γραμμένο μὲ τέχνη, καὶ ἀπὸ τὰ πῶς σπάνια.

— Σ' ἕνα μικρὸ διδύλιον τοῦ «Τέχνη καὶ Λόγος», ὁ κ. Ἐλ Φόρ, μᾶς δίνει τὴν σημασίαν τῆς λέξης **Λαὸς**.

είναι, λέει, «τὸ ἀπόθεμα ἄγνοιας τοῦ γένους», καὶ προσθέτει πῶς : ὁ νέος κοινωνικός ὁργανισμός, πού κάθε αἰσθητικῶς ὁργανισμός εἶναι ἡ μοιραία ἐξελέγξή του, δὲ θὰ μπορέσει νὰ ζήσει, ἂν ἡ ἄγνοια τῶν ἀνθρώπων, «σπάζοντας τὶς παλιὲς ὀλισσίδες πού τοὺς πνίγουν, δὲ βρεῖ νέο τρόπο γιὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ». Κι ἡ πρὸς ἐκδέτει πῶς ὁ λαὸς κ' ἡ ἀριστοκρατία εἶναι τὰ δυὸ ἀναγκαῖα στοιχεῖα κάθε κοινωνικοῦ ὁργανισμοῦ, ὁ κ. Φόρ γράφει, πολὺ σωστά, πῶς μιὰ ἀριστοκρατία δὲν εἶναι ἀριστοκρατία, σὰ δὲν ξανανεώνεται συχνά. Κάθε ζωντανὴ ἀριστοκρατία θγαίνει ἀπὸ τὸ λαό, ἀπὸ τὴν παρακαταθήκη ἀγνότητος πού κάθε ἀνθρώπος ἔχει καὶ πού ἡ συνειδητὴ καλλιέργειά της κάνει κάθε μελλούμενο ὁργανισμό. «Ὅσο λυρικό κι ἂν εἶναι ἓνα λαϊκὸ αἶσθημα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει καὶ νὰ νάπτει χωρὶς τάξη. Ὅσο ὁργανωμένη κι ἂν εἶναι μιὰ ἀριστοκρατικὴ κοινωνία, δὲν κατορθώνει τίποτα χωρὶς τὸ λαϊκὸ αἶσθημα. Οὔτε ὁ συνολικὸς συντικαλισμός, οὔτε ὁ μπολσεβικισμός, οὔτε ἀκόμα ἡ ἰσορροπία μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο, ἀντιπροσωπεύει τὴν τελειωτικὴν εἰρήνην κ' εὐτυχία. Οἱ καινούργιες συνθήκες δὲν εἶναι καθόλου μιὰ πρόοδος, σχετικὰ μὲ κείνες πού πεθαίνουν: «ἀπλούστατα εἶναι διαφορές». Τὸ ἴδιο καὶ στὴν τέχνη : ἡ ὁμορφιά ἐνὸς ἔργου κρίνεται στὸ νεωτερισμό του. Καὶ τελιώνοντας, λέει : «ὡς ἀγαπήσουμε ἐκεῖνο πού δὲ θὰ ἰδοῦμε, δὲ θακοῦσουμε, δὲ θὰ ναντύνουμε δυὸ φορές».

— Οἱ κ. κ. Ἐρνέστος Πρεβὸ καὶ Κάρλος Ντορνιέ σ' ἓναν τόμο πού ἐπιγράφεται «Τὸ ἐπικὸ διβλίον», μάζεψαν ὅλα τὰ τραγουδάκια πού γράφτηκαν ἐξαιτίας τοῦ πολέμου. Διάλεξαν, ἀπ' ὅσα ἀναφέρονται στὴν ἐπιστράτευση, στὴ μάχη τοῦ Μάρνη, στὰ ὅπλα, στοὺς συμμάχους, ἐκεῖνα πού τοὺς φάνηκαν πῶς ἀντιπροσωπεύουν καλύτερα τὰ εὐγενικὰ αἰσθήματα τῶν Γάλλων ποναλῶν, καὶ πού ἀποδίνουν πῶς πετυχημένα τὴν ἀγωνία, τὴ λύπη, τὴν εὐγνωμοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη ὅλων. Τὰ τραγουδία κείνων πού πέθαναν γιὰ τὴν πατρίδα, κείνων πού ἐπιζήσανε καὶ κείνων ποὺ γράφον μακριὰ ἀπὸ τὰ σύνορα, στὴν ἡσυχία τους, βρίσκονται καὶ μέσα ἀνακατωμένα. Κ' εἶναι ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς ποιήσεως. Τὸ μόνο πού μπορούσε κανεὶς νὰ παρατηρήσει, στοὺς κ. κ. Πρεβὸ καὶ Ντορνιέ, εἶναι πῶς τοποθέτησαν ποίηματα ὁλοσυνόλου κοινὰ καὶ χωρὶς καμιά χάρη κι ἀξία δίπλα σὲ ἄλλα πού ἡ ἐσωτερικὴ ὁμορφιά τους κ' ἡ συγκινητικὴ ἀπόδοσή τους προκαλοῦν δάκρυα κ' ἐπιβάλλονται.

GRAZ.

ΤΟ ΝΕΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

«ΤΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ»

ΧΩΡΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΗ :

- A) "ΤΟΥ ΘΥΜΗ ΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ,"
B) "ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ,"

Δυὸ χωριστὲς ἱστορίες, πού δένονται μετοξύ τους μὲ νοήματα βαθιά, ὑποβλητικά, συγκριτικά. Ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ κ' ἡ καρδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, τῆς ρωμαϊκῆς πλάσης, σπαταροῦνε μέσα τους λαχταριστὰ κι ὁλοζώντανα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

— Στὴ «Φαβορίτα» πού παίχτηκε τὴν περασμένη Δευτέρα στὸ θέατρο «Ὀλύμπια», μᾶς ἀποκαλύφτηκε ἓνα ταλέντο μουσικὸ πρῶτης γραμμῆς, ἡ δὲ Φωτεινὴ Σκαρამαγκᾶ, πού στὸ ρόλο τῆς Λεωνόρας κυριολεκτικὰ θριάμβευσε καὶ μὴ τὸ τραγούδι της, τὸ γλυκύτατο καὶ τεχνικώτατο, καὶ μὲ τὴν ὑπόκρισή της, πού σὲ ξεγελοῦσε πῶς τῆς εἶτανε γνώριμη παλιά ἢ σκηNIKῆ τέχνη, ἐνῶ γιὰ πρώτη φορὰ κείνη τὴ βραδιά ἀνέβαινε στὴ σκηνή. Ἡ δὲ Σκαρμαγκᾶ θὰ μᾶς παρουσιάσῃ σὲ λίγες μέρες καὶ ὡς Καραλότα στὸ «Βέρθερο» τοῦ Μασσενέ κ' ἔτσι θὰ μᾶς δοθεῖ τόσο γλήγορα, κι ἄλλῃ καινούργια εὐκαιρία, νὰ ξαναχοροχοροτήσουμε τὴν τελειότερη κοντραλτα πού ἴσμε τώρα ἀνέθηκε στὴν Ἑλληνικὴ σκηνή.

MIA

ΨΗΛΕΣ ΚΟΡΦΕΣ

Γιὰ δὲς τίς ἀψηλὲς κορφές πού ζοῦνε στὸν ἀέρα
Γιὰ δὲς πῶς ἐχαθήκανε μὲς στὴν πυκνὴ τὴ σκέπη
Ποῦ τόσα μαῦρα σύννεφα ἐπαλώσαν ἀπὸ πέτρα
Καὶ τώρα δὲν μπορεῖ κανεὶς τὴ χάρη τους νὰ βλέπει
Μὴν κλαῖς τίς ἀψηλὲς κορφές, ψηλά θὲ νάναι αἰώνια
Ἡ χάρη τους κ' ἡ ὁμορφιά γιὰ πάντα δὲν ἐχάθη
Τὰ σύννεφα κι' ἂν ἐφτάσαν ψηλά στὰ κορφοβούνια
Καὶ πάλι θὲ νὰ γκρεμιστοῦν στὴς θάλασσας τὰ βάθη
Ἔτσι κ' ὅποια τρανὴ ψυχὴ κρυμμένη μὲς στὴν πάχνη
Ποῦ τόσα πάθη σόριασαν—Κοινωνικὴ πληγὴ—
Θὰ ξαναβρεῖ μὲ τὸν καιρὸ, πού τὴν ἀλήθεια ψάχνει
Ἡλιόφωτη γιὰ νὰ σκορπάει τὴ λάμψη της στὴ γῆ.

ΣΙΝΑΜΙΑ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γ. Δ. Βαρ. Δεχτὸ τὸ «Ἀρχή». Πρόσεχε στὸν κανονικὸ ἐντεκασύλλαβο νὰ μὴν ἀνακατεύεις, διότι νὰ τὸ γυροῦναι τὸ νόημα, καὶ τέτοιους ποῦχουνε τόνο στὴν τετάρτη συλλαβὴ μὲ τομὴ στὴν ἑκτη, ὥπως λ. γ.
«Μὰ ἐσύ μοῦ δέλιπες» μὲς ἀκόμα» καὶ πού εἶναι ἄλλος στίχος ἀπὸ δυὸ κομμάτια καὶ μὲ τόνους.—κ. Ἐθα Γιὰ ποῦ τραγουδάκι σου λές; Τὰ «Ὁχάστιχα» τὰ λάβαμε.—κ. Γ. Καστέλ. Καλοῦτσικο, μὰ πολλὲς χασμαδιές, καὶ κοινὴ καὶ συνηθισμένη ἡ ἰδέα καὶ ἡ ἐχτέλεση.—κ. Γ. Δ. Κασ. Τὰ ποιήματά σου ἔχουν ὅλα βάθος. Κοίταξε νὰ κάνεις λίγο ὁρμονικότερο τὸ στίχο σου.—κ. Α.χ. Δίμ. Λάβαμε τὸ γράμμα σου, καὶ θὰ κάνουμε ὅπως λές.—κ. Σταυρ. Δ. Ἀκ. Εἶναι μερικὰ πράγματα πού δὲν τὰ καταλαβαίνουμε λ. γ.

Στὰ στένα εἶμαι βάνουσα
ἀπ' τὴ Μοῖρα δεμένος,
κι' ἂν λυράρη εἶμαι γέννημα,(:)
παγανιὰς μυρωμένος(;;)

καὶ :

Μὲς σὲ λιμάνι ἀπ'ἀνεμο
πάαινε νὰ σιγαράξεις,
λογισμοῦ μου ἐσφάντωμα.(:)
γιὰ τὴν πλάση ν'ἀδράξεις(;;)

Στ. Κοσ. Τὸ ἴδιο καὶ σύ. Εἴπαμε : ἔχουμε τὸ ἐλάττωμα νὰ θέμε νὰ καταλαβαίνουμε.—κ. Τ. Φιτ. Βέβαια χρειάζεται ὑπομονή· ὅμως γιὰ τὸ κύμα τῆς ἀγωνίας. Τόσο νέος καὶ γράφεις ἀρκετὰ καλά. Δούλευε, γράφε, πέλεκα. Τάλλα ἔρχονται μονάχα τους.—κ. Μ. Γιασ. Λάβαμε τὸ «Γυρισμὸ».—κ. Π. Μεσ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Τὰ «Θερινὰ ζευγαρώματα» ἔχουνε ἀνάγκη ἀπὸ σφίξιμο στίχου, πύκνωμα νοήματος, ζωντανὴ παραστατικότητα, καθαρότητα φράσης, καὶ μέτρο :

Ἀνεμόδαρτες ὥρες κάποιας μπόρας ζωῆς,
Ἄ, δὲ διάβηκαν πόσες ἐκεῖ μέσα βάρκες ! (:))

καὶ

Στοῦ χρόνου τὸ διάβα νὰ τος καὶ κάποιοι
στοῦ σμαθητῆς τοῦ ἀτομισμού.